

NORGES HØYESTERETT

Den 23. mars 2017 avsa Høyesterett dom i

HR-2017-628-A, (sak nr. 2016/1281), sivil sak, anke over dom,

Staten v/Skatt øst

(Regjeringsadvokaten
v/advokat Nils Sture Nilsson)

mot

Thinggaard AS

(advokat Sigve Braaten – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Normann**: Saken gjelder gyldigheten av skatteklagenemndas vedtak 6. mai 2014 for Thinggaard AS. Den reiser spørsmål om selskapet har rett til fradrag i skattepliktig inntekt for tap på fordring, jf. skatteloven § 6-2 andre ledd første punktum.
- (2) Terje Haglund drev fra begynnelsen av 1990-tallet virksomhet gjennom personlig firma. Virksomheten besto i oppkjøp av bedrifter der Haglund så utviklingsmuligheter med potensiale for gevinst. Han gjennomførte tiltak som nedbemanning og omstrukturering av selskapene.
- (3) I januar 2000 stiftet Haglund selskapet Thinggaard AS, heretter Thinggaard. Ved stiftelsen ble alle Haglunds aktiva i form av eierandeler i andre selskaper solgt til Thinggaard. Selskapets vedtektsbestemte formål er å drive med konsulenttjenester i inn- og utland, investeringer i andre selskaper, samt kjøp, salg og drift av fast eiendom. Haglund er selskapets eneaksjonær, styreleder, daglig leder og eneste ansatte.
- (4) Høsten 2005 og frem til 24. mars 2006 forhandlet Haglund med tidligere eiere i Peterson AS – Peterson – om kjøp av alle aksjene i selskapet. Peterson var morselskap i et konsern, som hadde 1600 ansatte og en årlig omsetning på omkring tre milliarder kroner. Konsernet hadde fabrikker flere steder i Norge og i utlandet. Peterson-gruppen var for stor til at Thinggaard kunne overta denne alene, og selskapet inngikk derfor et samarbeid med andre interessenter som ønsket å komme inn på eiersiden i konsernet. Sammen stiftet interessentene Risløkka AS som hadde som formål å kjøpe Peterson-gruppen. Thinggaard eide 19,6 prosent av aksjene i Risløkka AS som igjen eide 66 prosent av aksjene i

Startup 91 AS. I 2006 kjøpte Startup 91 AS alle aksjene i Peterson. Kjøpesummen var 250 millioner kroner.

- (5) Kjøpet av Peterson-gruppen hadde krevd ytterligere kapital utover det som var skutt inn som aksjekapital, og aksjonærene ga Risløkka AS et ansvarlig lån. Thinggaards andel av lånet var 7 360 000 kroner.
- (6) Peterson-gruppen kjøpte etter overtakelsen flere fabrikker i Finland, Sverige og Danmark. Virksomheten gikk godt inntil finanskrisen i 2008. Gruppen fikk da problemer, og fabrikken i Moss ble nedlagt i 2012. Thinggaards ansvarlige lån til Risløkka AS ble i 2009 regnskapsmessig avskrevet som tapt. Det samme året ble aksjekapitalen i selskapene i Peterson-gruppen nedskrevet til tilnærmet null, og nye eiere kom inn. Det er enighet om at fordringen mot Risløkka AS var endelig tapt i 2009.
- (7) Thinggaard krevde for ligningsåret 2009 fradrag for tapet av fordringen mot Risløkka AS. Skattekontoret traff 13. september 2012 vedtak der tapet ikke ble godkjent som fradragsberettiget.
- (8) Thinggaard påklaget vedtaket, men i vedtak 6. mai 2014 fastholdt skatteklagenemnda ligningen. Skatteklagenemnda kom til at Thinggaards investeringer i aksjer og utlån til tilknyttede selskaper måtte anses som *passiv kapitalforvaltning* og ikke som virksomhet, jf. skatteloven § 6-2 andre ledd.
- (9) Under forutsetning av at Thinggaard drev virksomhet, mente skatteklagenemnda at lånet uansett ikke hadde *tilstrekkelig tilknytning* til virksomheten.
- (10) Thinggaard tok ut søksmål mot staten v/Skatt øst med påstand om at ligningen for 2009 ble opphevet, og at det ved ny ligning ble lagt til grunn et tap på 7 360 000 kroner. Fredrikstad tingrett avsa 11. mai 2015 dom med slik domsslutning:
- "1. Staten ved Skatt Øst frifinnes.**
- 2. Thinggaard AS dømmes til å betale saksomkostninger med 172 187,50 – etthundreogsyttitusenettihundreogåttisju 50/100 – kroner innen to uker fra forkynnelsen av dommen."**
- (11) Thinggaard anket dommen til Borgarting lagmannsrett, som 25. april 2016 avsa dom med slik domsslutning:
- "1. Ligningen av Thinggaard AS for 2009, oppheves. Ved ny ligning legges til grunn et tap stort 7 360 000 – syvmillionertrehundreogsekstisusen – kroner.**
- 2. I saksomkostnader betaler staten v/Skatt Øst innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom til Thinggaard AS, for lagmannsretten 151 420 – etthundreogfemtientusenfirehundreogtyve – kroner, og for tingretten 99 505 – nittitusenfemhundreogfem – kroner."**
- (12) Dommen er avsagt under dissens. Flertallet kom til at Thinggaard hadde drevet investeringsvirksomhet for egen regning og risiko, og at det var tilstrekkelig tilknytning mellom virksomheten og den tapte fordringen. Mindretallet kom til at Haglunds aktivitet for Peterson-gruppen ikke kunne anses som virksomhet som var utøvd for Thinggaards regning og risiko.

- (13) *Staten v/Skatt øst* har anket dommen til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen og retter seg mot anvendelsen av både virksomhets- og tilknytningsvilkåret.
- (14) Saken er behandlet i sammenheng med saken mellom staten v/Skatt øst og Raise International AS, der dom er avsagt tidligere i dag, se HR-2017-627-A.
- (15) Den ankende part – staten v/Skatt øst – har i korte trekk anført:
- (16) Lagmannsrettens dom bygger på feil forståelse av to av tre kumulative vilkår for rett til fradrag i skattepliktig inntekt for tap på fordring, jf. skatteloven § 6-2 andre ledd første punktum – nærmere bestemt virksomhetsvilkåret og tilknytningsvilkåret.
- (17) Aktiviteten i Peterson-selskapene er Haglunds personlige aktivitet. At omfanget av Haglunds aktivitet i Peterson-gruppen ifølge lagmannsretten gikk langt utover hva som med rimelighet kan knyttes til disse selskapene, medfører ikke i seg selv at aktiviteten skal tilordnes Thinggaard. Thinggaard er et selvstendig rettssubjekt adskilt fra aksjonæren Haglund, og det må foreligge et privatrettslig grunnlag for at hans aktivitet kan tilordnes Thinggaard.
- (18) Arbeidet er ikke utført for Thinggaards regning og risiko, og selskapet bar ikke kostnadene ved Haglunds aktivitet i Peterson-selskapene. Haglunds godtgjørelse for vervet som styreleder i de tre Peterson-selskapene ble dessuten utbetalt ham direkte. Aktiviteten i konsernet kan ikke tilordnes Thinggaard basert på en reell interesse som er frikoblet det privatrettslige grunnlaget. Det må oppstilles krav til dokumentasjon på transaksjoner mellom nærstående parter.
- (19) Det var inngått avtale om konsulentbistand mellom Thinggaard og Peterson. Denne avtalen er det eneste grunnlaget for at Haglund opptrådte på Thinggaards vegne. Thinggaard drev utelukkende konsulentvirksomhet.
- (20) Det følger av rettspraksis at det normalt ikke gis fradrag for tap på lån som en aksjonær yter sitt selskap. Hovedformålet med lånet var å finansiere aksjekjøpet. Thinggaards mulige konsulentinntekter står ikke i forhold til investeringens størrelse. Det er ikke tilstrekkelig nærhet mellom lånet og dette selskapets virksomhet.
- (21) Under forutsetning av at Thinggaard også drev investeringsvirksomhet, medfører Haglunds deltakelse i styre og drift i Peterson-selskapene uansett ikke at det er tilstrekkelig tilknytning mellom fordringen og investeringsvirksomheten.
- (22) Staten v/Skatt øst har nedlagt slik påstand:
1. **Staten v/Skatt øst frifinnes.**
 2. **Staten v/Skatt øst tilkjennes sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett."**
- (23) Ankemotparten – *Thinggaard AS* – har i korte trekk anført:

- (24) Thinggaards virksomhet må vurderes samlet. Selskapet drev utviklingsvirksomhet, og det ble utført betydelig utviklingsaktivitet uten vederlag til Peterson-gruppen fra 2006 til 2009. Den samlede aktiviteten kan ikke karakteriseres som konsulentvirksomhet.
- (25) Virksomheten har for øvrig et omfang som går langt utover det som må karakteriseres som passiv kapitalforvaltning eller utøvelse av alminnelige eierbeføyelser. Kriteriene for grensedragningen mot passiv kapitalforvaltning passer ikke når et selskap driver utviklingsvirksomhet.
- (26) Aktivitetene i Peterson-gruppen var av samme karakter som den aktiviteten Thinggaard hadde utøvd i andre selskaper det hadde investert i. Virksomheten omfattet kapitalstøtte med integrert administrativ- og ledelsesstøtte.
- (27) At Thinggaard utførte konsulenttjenester mot vederlag i 2009, endrer ikke innholdet i selskapets virksomhet. Da Peterson ble fakturert for konsulenttjenester, var det klart at fordringen var tapt.
- (28) Det er tilstrekkelig og nær tilknytning mellom Thinggaards virksomhet og fordringen. Hovedformålet var å fremme denne virksomheten. Lånet ble ytet som ledd i Thinggaards ordinære utviklingsvirksomhet, og det var en nødvendig forutsetning for å gjennomføre oppkjøpet av Peterson-gruppen.
- (29) Thinggaard AS har nedlagt slik påstand:
- "1. Anken forkastes.**
 - 2. Thinggaard AS tilkjennes sakskostnader for Høyesterett."**
- (30) *Jeg er kommet til at anken må forkastes.*
- (31) Hovedregelen om fradrag følger av skatteloven § 6-1, som gir fradrag for "kostnad som er pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt". Paragraf 6-2 inneholder bestemmelsene om fradrag for tap. Første ledd gjelder tap ved realisasjon av formuesobjekt i og utenfor virksomhet. I andre ledd første punktum heter det:
- "Det gis også fradrag for annet tap i virksomhet, herunder endelig konstatert tap på utestående fordring."**
- (32) Når det gjelder de grunnleggende vilkårene for retten til fradrag for tap på fordring i virksomhet etter skatteloven § 6-2 andre ledd første punktum, viser jeg til avgjørelsen fra tidligere i dag, HR-2017-627-A avsnitt 27–28. Den dommen er imidlertid begrenset til å gjelde kravet om at skattyter driver virksomhet, mens saken her også gjelder kravet om at det må være tilstrekkelig tilknytning mellom fordringen og skattyters egen virksomhet.
- (33) Jeg ser først på spørsmålet om *Haglunds aktivitet* for Peterson-gruppen skal regnes som *en del av aktiviteten i Thinggaard*.
- (34) Haglund er eneksjonær, styreleder, daglig leder og eneste ansatte i Thinggaard, og således selskapets nærstående, jf. aksjeloven § 1-5 første ledd nr. 5. Dette reiser spørsmål om hva som må kreves for at en nærstående i en slik situasjon, kan sies å ha opptrådt på selskapets vegne. Det må foreligge objektive holdepunkter, slik at det i ettertid kan

dokumenteres at aktiviteten rent faktisk skjedde for skattyter, jf. HR-2017-627-A avsnitt 39.

- (35) Som jeg har redegjort for innledningsvis, drev Haglund siden begynnelsen av 1990-tallet personlig virksomhet. Den besto i oppkjøp av bedrifter, hvor han så muligheten for forbedret drift med både aksjeutbytte og gevinst gjennom senere salg av aksjer. Som det fremgår av lagmannsrettens dom, bidro Haglund selv aktivt i utviklingen av disse bedriftene.
- (36) Ved stiftelsen av Thinggaard i 2000 ble alle Haglunds aktiva i form av eierandeler i andre selskaper solgt til det nystiftede selskapet, og selskapets vedtektsbestemte formål omfatter tilsvarende aktiviteter som Haglund tidligere hadde drevet gjennom sin personlige virksomhet. Hans ønske om å videreføre sin personlige virksomhet i aksjeselskaps form, fremstår som rasjonelt både av hensyn til å begrense personlig risiko og av legitime skattemessige grunner. Bakgrunnen for etableringen av Thinggaard taler med styrke for at Haglunds arbeid i de porteføljeselskapene som selskapet har investert i, må anses som en del av aktiviteten i dette selskapet.
- (37) Staten har anført at det må foreligge et privatrettslig grunnlag for at aktiviteten skal kunne tilordnes Thinggaard, og at denne må være utført for selskapets regning og risiko. Thinggaard gjør på sin side gjeldende at tilordningsspørsmålet må baseres på en helhetsvurdering der regning og risiko inngår som ett element blant flere.
- (38) I Rt. 2013 side 421 avsnitt 33 (Tronviken) la Høyesterett til grunn at kriteriet "*regning og risiko*" primært har som funksjon å avgrense mot arbeidsinntekter i tjenesteforhold, men at kriteriet også har betydning for spørsmålet om hvem en virksomhet skal tilordnes. Dommen gir imidlertid anvisning på at det må anlegges en bred betraktning, hvor det må vurderes hvem som har den reelle interessen i aktiviteten. I avsnitt 36 uttales det at "man blant annet må se hen til om skattyter bærer tap og får gevinst av det Tronviken har kalt 'grunninvesteringen'".
- (39) Kriteriet regning og risiko kan være et hensiktsmessig utgangspunkt, også der det er spørsmål om hvilket konsernselskap en aktivitet skal tilordnes til. Den nærmere vurderingen av hvem som har den "*reelle interessen*" i investeringen, vil imidlertid ikke alltid kunne gi veiledning i nærstående tilfeller, hvor interessene gjerne er sammenfallende for de ulike rettssubjektene. I Tronviken dreide det seg ikke om tilordning til nærstående, men om et ansvarlig selskap som hadde satt bort inndrivning av misligholdte fordringer til utenforstående. I nærstående tilfeller kreves det derfor, slik jeg var inne på, objektive holdepunkter for hvor aktiviteten hører hjemme.
- (40) Som ledd i vurderingen av om kriteriet "*regning og risiko*" er oppfylt, har staten særlig fremhevet betydningen av at Haglund ikke tok ut lønn fra selskapet, og at selskapet heller ikke på annet vis ble belastet for aktivitetene i Peterson.
- (41) Til dette bemerker jeg at det er karakteristisk for denne type selskaper at de skaffer seg fortjeneste ved at utviklingen av porteføljeselskapene gir disse høyere verdi, som kan tas ut som gevinst på aksjene, jf. Gjølstad, Aksjer i næring – nyere grensetilfeller, Utv. 1989/5, side 763 flg., på side 766. Jeg oppfatter det slik at dette var Thinggaards forretningsmodell. Aksjonæren – Haglund selv – vil for egen del få vederlag for sine tjenester til Thinggaard enten gjennom lønn eller utbytte. Jeg kan da heller ikke se at det

er avgjørende for spørsmålet om Haglunds aktivitet for Peterson-gruppen er en del av virksomheten i Thinggaard, at han ikke mottok lønn fra dette selskapet.

- (42) Avgjørende for meg i denne sammenheng er, som nevnt, at Haglunds personlige engasjementer i porteføljeselskaper ved stiftelsen av Thinggaard i 2000 ble lagt til dette selskapet. Hva særlig gjelder engasjementet i Peterson-gruppen, peker jeg på at Haglunds tjenester til gruppen i 2009 ble fakturert av Thinggaard etter at fordringen var tapt. Samlet sett gir dette etter mitt syn tilstrekkelige holdepunkter for at den aktiviteten Haglund utførte for Peterson-gruppen, må regnes som en del av aktiviteten i Thinggaard.
- (43) Jeg ser så på om den *aktiviteten* som skjedde i Thinggaard, oppfyller lovens krav til "*virksomhet*". Staten har gjort gjeldende at Thinggaard drev konsulentvirksomhet, men Thinggaard har anført at selskapet drev utviklingsvirksomhet som innebærer at investeringen i porteføljeselskapene og konsulentbistanden til dem inngikk i et integrert hele.
- (44) Jeg bemerker innledningsvis at det ikke er noen klar grense mellom lovens krav til virksomhet og dens krav til tilknytning, jf. blant annet Rt. 2015 side 628 avsnitt 35 og 36 (Solér), der førstvoterende finner støtte for sin drøftelse av virksomhetsbegrepet i Rt. 2005 side 1157 avsnitt 54 (Commercial Buildings) til tross for at den uttalelsen gjaldt tilknytningskravet.
- (45) Selv om det i rettspraksis er stilt strenge krav for at tap på blant annet lån kan gi aksjonæren rett til fradrag for tap i egen virksomhet, er det i nyere dommer skjedd en viss oppmykning, jf. Rt. 2005 side 1157 (Commercial Buildings), Rt. 2005 side 1171 (Skjelland) og Rt. 2015 side 628 (Solér). I sistnevnte dom avsnitt 34 slår førstvoterende fast at rettspraksis ikke *utelukker* fradragsrett etter § 6-2 "for en aksjonær som utøver stor aktivitet til beste for selskapet". Den konkrete vurderingen av om *virksomhetskravet* er oppfylt, må for øvrig skje under henvisningen til utviklingen i næringslivet, og må ta opp i seg endringer i måten aktørene innretter seg på, herunder måten de organiserer virksomheten på, jf. Solér avsnitt 35 og avsnitt 36.
- (46) I Rt. 2015 side 628 avsnitt 41 (Solér) heter det videre:
- "Staten har gjort gjeldende at det vil utgjøre en tilfeldig forskjell dersom aktive eiere uten formell posisjon i selskapet skal kunne anses for å drive virksomhet og få fradrag for tap, mens eiere med slike posisjoner ikke kan det. Jeg er ikke uten videre enig i det. Når en ansatt mottar lønn for å utføre arbeidsoppgaver for sin arbeidsgiver, er det naturlig å si at dette skjer som en del av selskapets virksomhet. Dette er ikke like nærliggende når aksjonæren uten vederlag og uavhengig av posisjon bruker sin kompetanse, arbeidskraft og kapital til å utvikle selskapet."**
- (47) Jeg legger etter dette til grunn at aktivt eierskap som går utover alminnelige aksjonærbeføyelser, etter en *konkret vurdering* kan inngå som del av aksjonærens *egen* virksomhet.
- (48) For at aksjonæren – i saken her Thinggaard – skal kunne sies å drive *egen* virksomhet, må det da kreves en innsats som går utover utøvelsen av alminnelige aksjonærbeføyelser.
- (49) Når det gjelder det nærmere innholdet av en slik utviklingsvirksomhet, finner jeg veiledning i Rt. 2015 side 628 (Solér). I avsnitt 40 uttales det:

"Det er [i ligningspraksis] lagt til grunn at såkalte venture-selskaper driver virksomhet i skattelovens forstand. Som lagmannsretten påpeker, skaffer investorene i disse selskapene seg 'kontrollerende innflytelse i investeringsobjektet, og ... jobber aktivt med å øke verdien gjennom restrukturering, operative og/eller strategiske justeringer'. Dette er en aktivitet som etter sin art ikke skiller seg fra den en enkeltaksjonær kan utøve som aktiv eier. For meg er det da vanskelig å se at ikke også enkeltaksjonæren etter en konkret vurdering kan anses å drive virksomhet, hvis omfanget og varigheten tilfredsstillende de krav som må oppstilles."

- (50) Karakteristisk for slike venture- og utviklingselskaper er at de bidrar med kapital i de selskapene de engasjerer seg i. I tillegg bistår de på ulike måter med utvikling av porteføljeselskapene i form av blant annet kunnskap og tjenester, jf. artikkelen av Gjølstad, som jeg har nevnt tidligere. I artikkelen skriver han på side 767:

"Om et utviklingselskap driver virksomhet vil avhenge av *en helhetsvurdering* av karakteren og omfanget av den aktiviteten som er knyttet til utviklingstjenestene. Typiske aktiviteter for utviklingselskaper, som vil kunne tale for å gi driften karakter av næring, vil kunne være bistand ved ansettelse av nøkkelpersonell, konsulenttjenester av tyngre og aktiv karakter, deltakelse i strategivalg og forhandlinger om innkjøp, produksjon og markedsføring. Engasjement av mer formell karakter, så som deltagelse i styret i porteføljeselskap, er ofte til stede også ved passiv kapitalplassering, og gir i seg selv ingen særlige holdepunkter for at selskapsdeltakelsen utøves som virksomhet, og ikke som passiv kapitalplassering.

Etter dette er det grunn til å tro at ihvertfall de *mer* aktive og reelle utviklingselskaper forholdsvis greit vil kunne få sin virksomhet klassifisert som næring."

- (51) Om aktiviteten er tilstrekkelig omfattende til at det foreligger utviklingsvirksomhet på aksjonærens hånd, må altså baseres på en helhetsvurdering av karakteren, omfanget og varigheten av utviklingsaktiviteten.
- (52) Ved vurderingen av om *virksomhetskravet* er oppfylt, skal det blant annet sees hen til om aktiviteten er utøvd for skattyters regning og risiko. Til dette bemerker jeg at kriteriet ikke gir særlig veiledning når grensen skal trekkes mellom kapitaltap i og utenfor virksomhet. Det sentrale vurderingstemaet i slike saker er – slik jeg nettopp har redegjort for – aktivitetens *karakter, omfang* og *varighet*, og det er da også drøftelsen av disse kriteriene som utgjør det vesentligste av førstvoterendes premisser i Rt. 2015 side 628 (Solér).
- (53) Den konkrete vurderingen av om Thinggaard drev utviklings- eller investeringsvirksomhet, må baseres på Haglunds aktivitet i Peterson-gruppen. Thinggaard er et selvstendig rettssubjekt som nødvendigvis må ha en representant til å handle på dets vegne.
- (54) Om omfanget av Haglunds aktiviteter i Peterson-gruppen heter det i lagmannsrettens dom:

"Ut fra Haglunds forklaring må det uansett legges til grunn at hans aktiviteter fra 2005/2006 og fremover, i all hovedsak var knyttet til Peterson-gruppen. Det blir dermed bedømmelsen av denne aktiviteten som blir avgjørende for virksomhets spørsmålet.

I 2009 fakturerte Thinggaard konsulenttjenester overfor Peterson-gruppen, med til sammen 1 750 000 kroner. Haglund forklarte for lagmannsretten at dette ble gjort etter at det ble klart at investeringen i Peterson-gruppen var tapt. Beløpet var etter det

opplyste basert på en avtale om et månedlig konsulentonorar på 250 000 kroner. Omfanget av Haglunds bistand til Peterson-gruppen i 2009, var etter det opplyste omtrent på samme nivå som i de foregående år.

Haglund har forklart om et omfattende arbeid i Peterson-gruppen fra overtakelsen i 2006. Arbeidet har blant annet omfattet refinansiering av bank- og obligasjonslån, oppkjøp av fabrikker/virksomheter, nedbemanninger og reforhandling av selskapenes finansiering i forbindelse med finanskrisen i 2008. Haglund hadde kontor i virksomhetene i Moss og Sarpsborg, og hadde utstrakt reisevirksomhet til de øvrige fabrikker i Norge og i utlandet.

...

Ut fra de foreliggende opplysninger er det ikke mulig å si noe sikkert om hvor stor andel av Haglunds samlede aktivitet i Peterson-gruppen, som knytter seg til utøvelsen av styrevervene. Lagmannsretten finner det imidlertid ikke tvilsomt at Haglunds aktivitet i årene 2006 til 2009 hadde et omfang som gikk langt ut over hva som med rimelighet kan knyttes til styrevervene. Både kvantitativt og kvalitativt dreide det seg etter lagmannsrettens syn om en aktivitet som tilfredsstillende kravene til virksomhet i skattelovens forstand."

- (55) Lagmannsretten fant det altså bevist at Haglunds arbeid i Peterson-gruppen hadde et omfang som gikk langt utover det arbeidet som kan knyttes til styrevervene. Thinggaards aktivitet rettet mot Peterson-gruppen besto i den aktuelle perioden i långivning, integrert rådgivning og administrativ og ledelsesmessig støtte.
- (56) Jeg er etter en konkret vurdering kommet til at denne *samlede aktiviteten* som ble utøvd i Thinggaard, er tilstrekkelig omfattende til å være virksomhet i skattelovens forstand.
- (57) Retten til fradrag forutsetter videre en særlig og nær tilknytning mellom skattyters virksomhet og tapet på fordringen det kreves fradrag for, jf. Rt. 2008 side 145 (Norsk Struts) avsnitt 43.
- (58) I dette ligger blant annet at fordringen må komme kreditors *egen* virksomhet til gode eller på andre måter være sterkt integrert i denne, jf. Zimmer, Lærebok i skatterett, 7. utgave, 2014, side 258.
- (59) Spørsmålet er da om fordringen – lånet fra Thinggaard til Risløkka AS – hadde en særlig og nær tilknytning til Thinggaards virksomhet.
- (60) Investeringen i Peterson-gruppen, herunder det ansvarlige lånet til Risløkka AS, sammen med Haglunds aktiviteter for gruppen, må etter mitt syn sees som en integrert økonomisk virksomhet der formålet var å oppnå verdiøkning på investeringen i Peterson. Det fremkommer av lagmannsrettens dom at lånet til Risløkka AS var en nødvendig forutsetning for å kunne gjennomføre oppkjøpet av Peterson-konsernet, og Haglunds aktivitet i konsernet var videre en viktig forutsetning for at investeringen skulle bli vellykket.
- (61) Det kan da ikke få avgjørende betydning for tilknytningsspørsmålet at lånet ble gitt til Risløkka AS, som kjøpte aksjene i Peterson-gruppen gjennom Startup 91 AS. De mellomliggende selskapene var bare nødvendige for å kunne gjennomføre finansieringen av oppkjøpet, som var for kapitalkrevende til at Thinggaard kunne finansiere dette alene.

- (62) Jeg er på denne bakgrunn kommet til at det er en tilstrekkelig særlig og nær tilknytning mellom Thinggaards virksomhet og det tapet på fordringen det kreves fradrag for.
- (63) Vilkårene for fradrag etter skatteloven § 6-2 andre ledd er etter dette oppfylt.
- (64) Jeg tilføyer at for meg har det også betydning at denne saken har betydelige likhetstrekk med Rt. 2015 side 628 (Solér). Også i den saken ble venturevirksomheten organisert i et aksjeselskap – Nye Start AS, og det var primært for dette selskapets regning og risiko at aktiviteten skjedde. Investeringen var foretatt av Nye Start AS, og det var dette selskapet som primært bar risikoen ved låneopptakene. Forskjellen fra vår sak blir da bare at Solér i tillegg – og i motsetning til Haglund – personlig hadde garantert for låneopptakene. Jeg viser også til at staten for Høyesterett – i motsetning til for de underliggende instanser – hadde akseptert at tilstrekkelig tilknytning forelå dersom Solér ble ansett å drive virksomhet.
- (65) Thinggaard har vunnet saken og skal ha sine sakskostnader erstattet etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd. Det er krevd dekket sakskostnader for Høyesterett med totalt 222 000 kroner inklusive merverdiavgift. Kravet tas til følge.
- (66) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
 2. I sakskostnader for Høyesterett betaler staten v/Skatt øst til Thinggaard AS 222 000 – tohundreogtjuetotusen – kroner – innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.
- (67) Dommer **Bergh**: Jeg er kommet til at anken fører frem.
- (68) I dommen i sak HR-2017-627-A, som er votert tidligere i dag, er det redegjort for de alminnelige vilkårene for at det skal foreligge rett til fradrag for tap på fordring i virksomhet. Spørsmålet i saken her er om Thinggaard driver virksomhet, og om det er tilstrekkelig tilknytning mellom fordringen og den virksomheten som i tilfelle drives.
- (69) Førstvoterende er kommet til at Thinggaard driver en utviklingsvirksomhet der både utlånet som er grunnlaget for fordringen og den arbeidsinnsatsen som er nedlagt av Haglund for selskapene i Peterson-gruppen, inngår som deler i den samme virksomheten.
- (70) Et sentralt spørsmål i saken er hvordan Haglunds arbeidsinnsats skal bedømmes. Partene har formulert dette som et spørsmål om hvem Haglunds aktivitet skal tilordnes. De har vist til at det foreligger flere alternativer til å anse arbeidsinnsatsen som en del av en samlet utviklingsvirksomhet i Thinggaard.
- (71) For det første kan Haglunds arbeid være utført direkte for selskapene i Peterson-gruppen. En samlet lagmannsrett uttaler om dette:

"Lagmannsretten legger [...] til grunn at Haglund var styreleder i Peterson AS og datterselskapene fra 2006 til 2009, og deretter styremedlem frem til 2012. Dette er personlige verv for Haglund, og godtgjørelsen for disse er utbetalt til Haglund. Aktiviteten knyttet til disse vervene, må skatterettslig tilordnes de selskaper vervene er utført i, altså selskapene i Peterson-gruppen. Denne delen av Haglunds aktivitet kan således ikke anses som virksomhet knyttet til Thinggaard."

- (72) Jeg er enig i det som her er sagt.
- (73) Det videre spørsmålet er om Haglunds arbeid utover det som inngår i vervene som styreleder i Peterson-selskapene, kan anses utført på vegne av Thinggaard.
- (74) I Rt. 2015 side 628 (Solér) ble Solérs personlige arbeidsinnsats for selskapet han personlig eide aksjer i, ansett å være av et slikt omfang og en slik karakter at det forelå en personlig virksomhet, se særlig avsnitt 43–46. Førstvoterende har gjengitt lagmannsrettens beskrivelse av Haglunds arbeidsinnsats i Peterson-gruppen. Jeg er enig med førstvoterende i at det er vesentlige likhetstrekk mellom den arbeidsinnsatsen som var nedlagt av Solér og den arbeidsinnsatsen Haglund har nedlagt for Peterson-gruppen.
- (75) I Solér-saken var det imidlertid den personlige skattyteren som var aksjeeier og långiver, og saken gjaldt fradragsrett for ham. I dette tilfellet er det selskapet Thinggaard som er aksjeeier og långiver. Det er for meg en vesentlig forskjell.
- (76) Det klare utgangspunktet er at Thinggaard er et selvstendig rettssubjekt som skattemessig må behandles adskilt fra aksjonæren Haglund. Jeg viser her HR-2017-627-A avsnitt 30, med videre henvisning til Rt. 1990 side 958 (Quatro) og Rt. 2015 side 1068 (Kverva). Det er hvordan skattyteren privatrettslig har innrettet seg som er avgjørende for den skatterettslige bedømmelsen, se blant annet Rt. 2009 side 813 avsnitt 54.
- (77) For at et privatrettslig forhold skal legges til grunn, må det være dokumentert og etterprøvbart. Den skriftlige dokumentasjonen som foreligger fra det tidspunkt bedømmelsen skal knyttes til, vil være særlig viktig, se HR-2017-627-A avsnitt 39 med videre henvisning til Rt. 1998 side 383 og Rt. 2000 side 1739.
- (78) Haglund er styreleder og daglig leder i Thinggaard. Den aktiviteten han har nedlagt i Peterson-selskapene, går imidlertid langt utover det som naturlig inngår i hans posisjon som styreleder og daglig leder i et selskap som indirekte er aksjeeier i Peterson.
- (79) Thinggaard er ikke på noen måte belastet med kostnader knyttet til Haglunds aktivitet i Peterson-selskapene. Reiseutgifter og andre løpende utgifter ble ikke belastet Thinggaard. Haglund mottok heller ikke lønn fra Thinggaard. Det mangler således dokumentasjon for at man i forholdet mellom Haglund og Thinggaard har innrettet seg slik at det arbeidet Haglund utførte for Peterson-selskapene, var som representant for Thinggaard.
- (80) Dette taler etter mitt syn klart i retning av at Haglunds arbeid ikke kan knyttes til Thinggaard. Arbeidet er ikke utført for Thinggaards regning. At Thinggaard utvilsomt hadde en reell interesse i arbeidet som ble utført, kan ikke være tilstrekkelig.
- (81) Den formelle innretningen av forholdet mellom Peterson-selskapene og Thinggaard er noe uklar. Haglund har opplyst at det ble avtalt at Thinggaard skulle få vederlag for arbeidet med oppkjøp og ledelse de tre første årene, men at denne avtalen ikke ble

effektuert. Det er ikke fremlagt noen skriftlig avtale. For 2009 utstedte Thinggaard fakturaer til Peterson på totalt 1 750 000 kroner for konsulentbistand. Det er opplyst at fakturaene ble betalt.

- (82) Det er etter dette et visst formelt grunnlag for å bygge på at det i forholdet mellom Peterson-selskapene og Thinggaard var etablert et konsulentforhold. De konsulenttjenestene det refereres til, kan ikke være annet enn arbeid utført av Haglund.
- (83) Jeg er likevel kommet til at Haglund ikke kan anses å ha utført arbeid for Thinggaard som ledd i en utviklingsvirksomhet der også investeringen og lånet til Risløkka AS inngår. Jeg ser det slik at i den utstrekning Thinggaard har drevet konsulentvirksomhet, har det vært tale om en selvstendig virksomhet som er adskilt fra de investeringene som selskapet hadde gjort i Peterson-gruppen. Jeg viser til at Thinggaard hadde som et selvstendig vedtektsfestet formål å drive konsulenttjenester. Det er ikke holdepunkter for at investeringene i Peterson-gruppen skulle være gjort med det formål å sikre Thinggaard konsulentoppdrag og dermed inntekter fra konsulentvirksomhet.
- (84) Ut fra dette er det mitt syn at det tapet på fordring som Thinggaard har lidt, uansett ikke er oppstått som ledd i virksomhet.
- (85) Det er da ikke grunnlag for fradrag. Jeg stemmer for at staten v/Skatt øst frifinnes.
- (86) Dommer **Arntzen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Normann.
- (87) Dommer **Falch:** Likeså.
- (88) Dommar **Utgård:** Eg er i det hovudsaklege og i resultatet einig med andrevoterande, dommar Bergh.
- (89) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler staten v/Skatt øst til Thinggaard AS 222 000 – tohundreogtjuetotusen – kroner – innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

Riktig utskrift bekreftes: